



Centrum cévních vstupů Fakultní nemocnice Motol a Homolka

PORT a PICC PORT

Edukační materiál pro pacienty

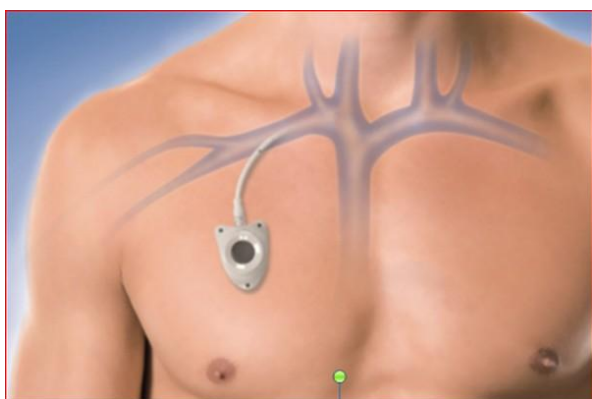
V rukou držíte informační leták, který Vám má pomoci seznámit se systémem **PORT a PICC – PORT**, který Vám bude nebo byl zaveden.

Co je PORT a PICC PORT katétr a k čemu se používá?

PORT představuje uzavřený systém, který se skládá z katétru zavedeného do centrální žíly a komůrky uložené v podkoží. Katétr je do žíly umístěn vpichem tenkou jehlou a jeho konec je zaveden do horní duté žíly. Ke katétru je posléze pevně připojena komůrka portu, která se umísťuje do podkoží v oblasti pod klíční kost, kde nositele co nejméně obtěžuje a současně umožňuje snadný přístup a manipulaci během léčby.

PICC–PORT je obdobou portu. Při jeho zavedení se napichuje žíla na paži a samotná komůrka, se kterou je katétr spojen, je umístěna na vnitřní straně paže.

V případě potřeby využití portu nebo PICC-portu se přes kůži zavede do komůrky speciální jehla, kterou lze bezpečně podávat léčiva do centrální žíly. Komůrka portu je opatřena silikonovou membránou, která vydrží více než 3000 vpichů. Musí se ovšem dodržovat zásady napíchnutí portu, a to zejména využití speciální tzv. Huberovy jehly.



Umístění PORTU



Umístění PICC- PORTU

Kdy se PORT katétr využívá?

PORT může být zaveden dlouhodobě, i několik let, a využívá se po celou dobu léčby.

Využívá se nejčastěji:

- Při léčbě onkologických pacientů
 - opakované podávání chemoterapie
 - pravidelné odběry krve
 - léčba bolesti
- Aplikace kontrastní látky při CT - kontrastní látku lze aplikovat do systému **označeného power PORT a při použití power jehly (tzv. vysokotlaký PORT)**
- Dlouhodobé podávání antibiotik, infuzní terapie
- Podávání krevních derivátů a transfuzních přípravků
- Podávání parenterální výživy
- Špatným žilním systémem a opakované podávání léků
- V případě nutnosti zajištění pravidelného přístupu do žilního systému při pravidelném podávání jakýchkoliv léčiv

Zavedení PORTu i PICC-PORTU

Před výkonem:

- 1) Krevní odběry, které nejsou starší 14 dní (krevní obraz, koagulace).
- 2) Vysazení léků na ředění krve (interval dle daného léku), konzultujte vždy s lékařem, který Vás na zavedení PORTu nebo PICC-PORTu indikuje.
- 3) Před výkonem můžete jíst a pít – výkon je prováděn pouze v místním znecitlivění.
- 4) Informujte o případných alergiích na dezinfekční prostředky, lokální anestetika např. Mesocain, Lidocain apod.
- 5) Obdržíte informace o zavedení portu a PICC-portu a podepíšete informovaný souhlas.

Výkon:

- 6) PORT se zavádí v poloze vleže – je nutná tolerance této polohy.
- 7) Na sálku, kde se výkon provádí, se svléknete do půl těla.
- 8) Je nutno sundat řetízek či jiné ozdoby v oblasti krku, ideálně je odložte již doma.
- 9) Zavedení portu a PICC-portu probíhá za maximálně aseptických podmínek, provádí se široká dezinfekce místa zavedení katétru a komůrky, celotělové rouškování. Pacient obdrží jednorázovou čepici k zakrytí vlasů.
- 10) Lékař i asistující sestra, kteří port zavádějí, mají sterilní plášť, ústenku a čepici, aby byla dodržena maximální bariérová opatření k zamezení vzniku infekčních komplikací.
- 11) Výkon probíhá v místním znecitlivění. Množství použitého anestetika je 30-40 ml. Portový systém Vám zavede lékař za asistence sestry. Doba výkonu je asi 30 minut.
- 12) V průběhu výkonu je napíchnuta vhodná žíla a dále:
 - a. **PORT:** v oblasti pod klíční kostí je rozříznuta kůže v délce 3-4 cm a vytvořen otvor pro umístění komůrky, která se propojí s katétrelem uloženým v žíle.
 - b. **PICC-PORT:** v oblasti vnitřní části paže (ve střední třetině mezi loktem a ramenem) je rozříznuta kůže v délce 2-3 cm a vytvořen otvor pro umístění komůrky, která se propojí s katétrelem uloženým v žíle.
- 13) Správnost uložení katétru je v průběhu výkonu kontrolována ultrazvukovou a EKG navigací.

Po výkonu:

- 14) Po zavedení je rána ošetřena podkožním vstřebatelným stehem a kůže je uzavřena tkáňovým vstřebatelným lepidlem. Místo po vpichu i rána po rozříznutí kůže jsou kryty sterilním krytím.
- 15) Po zavedení se v některých případech může provést kontrolní rentgen srdce a plic. Ve většině případů však rentgen nutný není.
- 16) Po odeznění místního znecitlivění (asi za 1 hodinu) může být místo po zavedení citlivé až bolestivé. Na použití vhodného analgetika se domluvte s lékařem. Na místo zavedení po výkonu ideálně přiložte led (snižuje bolest a minimalizuje vznik hematomu).
- 17) Po zavedení je vhodné udržovat 24 hodin klidový režim.
- 18) Zhojení trvá cca 10 dní. Do zhojení PORTu/PICC-portu končetinu na straně zavedení nenamáhejte a vyhněte se prudkým pohybům končetiny.
- 19) Po dobu hojení je nutno ránu držet sterilně krytou a nenamáčet.
- 20) Port je připraven k použití ihned po jeho implantaci.
- 21) Obdržíte Informační brožuru a identifikační kartičku. Zde je vyznačen typ PORTU, šarže výrobku, jméno zavádějícího lékaře. Mějte oboje vždy u sebe, když půjdete do zdravotnického zařízení. Budete informováni o termínu převazu.
- 22) Do brožury Vám bude při každé návštěvě zdravotnického zařízení zaznamenávána manipulace s PORTem nebo PICC-PORTem, zejména zavedení Huberovy jehly, proplach portu, odstranění jehly apod.

Dlouhodobá péče o PORT a PICC-PORT:

- 23) V případě, že máte do komůrky zavedenu jehlu, tak se opět vyvarujte prudkých pohybů končetinou, místo nesprchujte a zamezte jakémukoliv potřísnění vodou i přesto, že máte místo se zavedenou jehlou kryto sterilním obvazem. Dbejte na to, aby se obvaz neodlepoval nebo celý nespádl. V tomto případě by hrozilo částečné nebo úplné povytažení jehly a mohlo by dojít k aplikaci léčiva mimo žílu nebo zanesení infekce.
- 24) V období, kdy se PORT nepoužívá, nemáte zavedenu jehlu a místo nad komůrkou je zhojeno, tak Vás zavedený systém nijak neomezuje. Můžete se koupat, plavat, sprchovat apod.
- 25) Vyvarujte se úderu do oblasti zavedené komůrky, mohlo by dojít ke krvácení a vzniku velkého hematomu (modřiny), což by ve svém důsledku mohlo vést až ke zničení celého systému.
- 26) V době, kdy máte port a PICC-port zaveden a dlouhodobě se nepoužívá (nedostáváte pravidelnou léčbu, nechodíte na krevní odběry), je nezbytné jej každých 8-12 týdnů propláchnout a zkontrolovat jeho funkčnost
- 27) Systém se proplachuje pouze fyziologickým roztokem.

Možné komplikace:

- Hematom po zavedení
- Infekce
- Uzávěr katétru (neprůchodnost, nemožnost aspirace – návratu krve)

Kam se obrátit v případě komplikací:

- V rámci hospitalizace hlaste potíže ošetřujícímu personálu či lékaři.
- V domácím prostředí volejte či navštivte **Centrum cévních vstupů FN Motol**
- Mimo pracovní dobu: Urgentní příjem Vaší nejbližší nemocnice.

Odstranění PORTU nebo PICC-PORTu :

- Vynětí systému indikuje Váš ošetřující lékař.
- Vynětí se provádí v lokálním znecitlivění, stejně jako jeho zavedení.
- Je nutná stejná příprava jako při zavedení, a to aktuální výsledky krevních testů (krevní obraz a koagulace).
- Vynechána musí být i protisrážlivá léčba.
- Zhojení rány po odstranění portu trvá asi 10 dní.

V případě dotazů nás kontaktujte:

FN Motol a Homolka, V Úvalu 84, Praha 5 - Motol, 150 06

Pracovní doba: 7.00-15.00 hod.

Centrum cévních vstupů FN Motol 3. patro, uzel C

tel.: 224 436 289, 224 436 284

Pravidelné proplachy nepoužívaného portu: Převazy cévních vstupů - přízemí uzel D

tel.: 224 436 290 (nutné objednání předem)



Huberova jehla určená k napíchnutí
PORTU a PICC -PORTU



Napíchnutí PORTU Huberovou
jehlou